

http://www.aster.net/ort.church.bg
e-mail: synpres@bglink.net

- Научна конференция „Средновековна християнска Европа: Изток и Запад“. Коментар стр. 3
- Поклонение – отстъпление – начертание стр. 4

- Гражданското (не)подчинение – църковната позиция за гражданския дълг на християните стр. 4
- На прага на Европейския съюз: спомен за гревния Рим стр. 5

- Избиването на 110 търновски първенци – свидетелства за мъченичката им смърт стр. 6
- Информация за дейността на фондация „Покров Бовородичен“ – конкурси, проекти и програма на Енорийския център стр. 7

Всеправославно съслужение в Москва

Делегация на БПЦ во главе с Българския патриарх Максим участва в освещаването на храма на Христос Спасителя

Възстановеният храм на Христос Спасителя в Москва

На 17 август официална делегация на Българската православна църква пристигна в Москва. Претвождаше я Негово Светейшество Българският патриарх Максим, придружен от Негово Високопреосвещенство митрополит Геласий, главен секретар на Св. Синод, Негово Високопреосвещенство Великотърновския митрополит Григорий, Преосвещения епископ Евлогий, ректор на Пловдивската духовна семинария, и Негово Високопреосвещенство архимандрит Николай, протосингел на Софийската св. митрополия.

Нашата църковна делегация беше официално поканена от Негово Светейшество Алексей II, патриарх Московски и на цяла Русия, за да участва в тържественото освещаване на възстановения катедрален храм на Христа

Спасителя, който е бил разрушен от режима на Сталин през 1931 г.

Освещаването на този изключителен храм бе съпътствано и с други важни събития: всеправославно ознаменуване на 2000 години от Рождество Христово, провъзгласяването за светци на повече от хиляда новомъченици за вярата, пострадали през времето на комунизма, в това число и семейството на последния действащ цар Николай II.

На 18 август в голямата конферентна зала на възстановения храм се проведе тържествен акт по случай юбилея 2000 г. от Рождество Христово. Освен българската делегация, присъстваха още Светейшият и Блаженейшият патриарх и католикос на Грузия Илия II, Светейшият Румънски патриарх Теоктист, Светейшият Сръбски патриарх Павле, Блаженейшият архиепис-

коп на Нова Юстиниана и Кипър Хризостом, Блаженейшият архиепископ на Албания Анастасий, Блаженейшият митрополит на Чешките земи и Словакия Николай.

становения храм.

На 19 август (Преображение Господне по стар стил) се извърши чинът на освещаването. Освен споменатите официални гости от всички православни сестри-църкви, присъства и целият епископат на Руската православна църква – около 150 архиереи.

От всички московски храмове се стекоха литийни шествия, които се съединиха пред храма на Христа Спасителя. Стотици хиляди вярващи изпълваха площада и улиците.

Св. благоверен цар-мъченик Николай II

Всички останали поместни православни църкви, чиито представители са били възпрепятствани лично да присъстват, бяха изпратили свои представители.

В тържествения акт участваха още кметът на Москва Юрий Лужков и други официални лица.

Негово Светейшество Българският патриарх Максим произнесе слово от свое име, от името на каноничната Българска православна църква и от името на благочестивия православен български народ. След това Негово Светейшество поднесе в дар от Българската православна църква икона на Христа Спасителя за въз-

освещаването извърши Негово Светейшество Руският патриарх Алексей II в братско съслужение с останалите патриарси.

Събитието бе от изключителна важност в живота на Църквата, защото чрез него се засвидетелства благодатното действие на Светия Дух, който събра както още в древни времена и както винаги, за пореден път каноничните православни сестри-църкви от целия свят. Това беше истинска икона на вселенското единство и апостолската приемственост на св. Православие.

На следващия ден, 20 август, в новоосветения храм се извърши канонизацията на руските новомъченици и изповедници на вярата през времето на атеистичния комунистически режим.

На стр. 2

Приятно ни е. Ние сме християни

Започна световна програма за популяризиране на еврейството под наслов „Приятно ни е. Ние сме евреи“. Тя ще се провежда в 16 страни по света, една от които е България.

Трети септември, неделя, беше обявен за Ден на еврейската култура. Софийската синагога, истински архитектурен шедьовър, но трудно достъпен, на този ден отвори врати за всички желаещи да я видят след ремонт, струвал около 1 млн. щ. д.

Тази програма се радва на добро финансиране и изключително внимание от страна на медиите. Те й отредиха престижно място в централни емисии и страници. Това е само начало.

Еврейската общност в България се състои главно от сефардски евреи, заселили се по нашите земи след изгонването им от Испания през XIV в. Немските епископи са по-малко, дошли също от Западна Европа. Това не означава, че у нас не е имало евреи и преди това.

Все пак, за еврейското присъствие в страната ни досега малко се говореше. Повече информация може да се събере главно от тясноспециализирани издания или от апокрифи със съмнителна стойност. Или, разбира се, чрез „предания“ от уста на уста – вицове, легенди и пикантни истории, разказвани с многозначителни недомълвки. Официално се знаеше най-вече това, че сме една от малкото страни, спасили своите евреи от Холокоста през Втората световна война.

Колкото до еврейската култура, досега тя тихо и дискретно си оставаше зад стените на Еврейския културен дом.

Защо изведнъж след толкова време, за първи път от XIV в. насам, вратите започнаха да се отварят отвътре навън и даже вече намирихва на пропаганда?

Президентът на организацията „Шалом“ в България д-р Емил Кало сам отговори пред медиите: „Моментът не е случаен и е свързан с бъдещата обединена Европа“. Усилията на еврейските общности имали за цел да внесат „още един шрих в изграждането на новия континентален облик“ (в „Сера“ от 4.IX. Т. г., стр. 12).

От друга страна, „въпреки че нашият относително толерантен народ се гордее със спасяването на евреите си през Втората световна война, той също е жертва на няколко махленски митологии, дошли твърдява главно от други, по-съгрешили с ксенофобски идеи през вековете народи“ (пак там).

Кои са тези „митологии“? В „Сера“ спомена четри. Тъй като това изглежда не е само мнение на вестника, но повече прилича на програмно внушение, ще ги споменем накратко.

Мит 1: Евреите са богати. Мит 2: Евреите са умни и все се урждат. Мит 3: Евреите имат заговор за световно господство. Мит 4: Евреите са разпнали Христа.

Според пропагандната схема на тези четири пилона се крепи антисемитизмът.

Понеже в тези послания се намеква, че християнството (в български контекст – православно християнство) е носител на тези антисемитски идеи и че споменатите митове, особено последните два, били плод на един и същи „непробиваем антисемитски глани“, ние дължим отговор.

Първо, ако някой трябва да има мисия за интегрирането ни в Европа, то това е Българската православна църква, много повече от еврейството. Защо?

На стр. 3

БЪЛГАРИЯ

Патриаршеско служение на Кръстовден

На 14 септември, Въздвижение на честния и животворящ Кръст Господен, в Патриаршеската катедрала „Св. Александър Невски“ Негово Светейшество Българският патриарх Максим отслужи тържествена св. Литургия в съслужение с Негово Високопреосвященство архиепископ Кирил от САЩ,

Преосвящените епископи Траянополски Иларион и Левкийски Павел, Високопреподобните архимандрит Теофан и архимандрит Николай, протосингел на Софийската митрополия, и храмовото духовенство. В чест на празника на св. Кръст Негово Светейшество извърши и празничен водосвет.

В словото си патриарх Максим поздрави богомолците за празника и призова не само да прекланяме колена, а преди всичко с дух да отдаваме почит на Кръста Христов.

След службата богомолците се поклониха на св. Кръст и бяха поръсени за здраве от председателя на храма епископ Павел.

Архиерейско служение в Пловдивска епархия

На 15 август, Успение на Пресвета Богородица, Негово Високопреосвященство Пловдивският митрополит Арсений отслужи празнична св. Литургия в обновения храм на Кричимския манастир „Св. Богородица“ в съслужение със свещеници от гр. Пловдив. Преди това Негово Високопреосвященство освети богослужебната и църковна утвар. Клиросни певци по време на утренята бяха Тимо Златанов, преподавател в Пловдивската духовна семинария „Св. Кирил и Методий“ и Димитър Даскалов, студент-богослов в Православния богословски факултет на Велико-търновския университет, а в литургията участва дамски църковен хор от гр. Кричим.

Своята проповед за

празника митрополит Арсений изнесе в двора на св. обител, за да може тя да достигне до всички богомолци и гости, не успели да влязат в малкия манастирски храм. „Най-много песни за възхвала Църквата е посветила на св. Богородица – каза Пловдивският митрополит – Още св. апостоли са я възвеличили като несравнимо по-голяма от ангелите... Божията Майка винаги е помагала на тези, които са се обръщали към нея с твърда вяра.“ Негово Високопреосвященство посочи и някои примери за чудеса, извършени от св. Богородица.

Според преданието Кричимският манастир е основан през IX-X в. По време на разрома на Априлското въстание през 1876 г. е опожарен до основи от турците, а неговият

ят гюмен е обесен в Пловдив. Възстановен е от руините през 30-те години на XX век. Близо до манастира е имало минерален извор с лечебна вода. В двора му се пази голяма каменна плоча, на която са изписани имената на трима ктитори. Днес сред кричимци още е живо преданието, че манастирът е посещаван от Васил Левски, а Бенковски се е укривал в него.

Според някои краеведи името на манастира е било „Въведение Богородично“, докато след възстановяването му в ново време той е записан като „Рождество Богородично“, по името на кивотната икона в манастирския храм.

Културно-просветен отдел на Пловдивска митрополия

Всеpravославно съслужение в Москва

От стр. 1

Този акт напомни на всички ни днес, че светостта е по силите на всеки човек, по всяко време. Участието на Българската православна църква в тази канонизация е залог за молитвеното застъпничество на новомъчениците и за нашия народ, както и за целия православен народ Христов на земята.

Светостта е наднационална и всеправославна. Всички ние почитаме светците заради славата, с

която Сам Бог ги е прославил. Същевременно светостта дава най-ценния белег за идентичност и неповторимост на всеки един православен народ.

В следобед на същия ден всички църковни делегации и целият епископат на Руската православна църква бяха поканени в Кремъл за среща с президента на Русия Владимир Путин.

Привечер Негово Светейшество Българският патриарх Максим и останалите представители на Българската православна

църква посетиха Българското подворие в Москва „Св. Богородица Троеручица“, радужно посрещани от председателя архимандрит Борис.

Негово Светейшество приветства него и цялото духовенство по случай 2000 години от Рождество Христово и изказа задоволството си от поканата на Светейшия Руски патриарх Алексей II.

Вещиото бдение отслужи Негово Високопреосвященство митрополит Геласий.

Из словото на Негово Светейшество Българския патриарх Максим, произнесено по повод осветяването на храма на Христос Спасителя

Във възстановяването на храма на Христа Спасителя не съзираме велик подвиг, проявен от благочестивия православен руски народ. Независимо от трудностите и изпитанията на нашето време, ние сме свидетели на създаването. Виждаме как с Божията помощ тук е построено в още по-голяма величие и блясък онова, което бе безумно разрушено. Както тогава, когато българският православен народ страдаше заедно с руския, узна-

вайки за безсъвестното разрушаване на храма на Христа Спасителя, така и днес благочестивият православен български народ ликува заедно с вас, виждайки възкресението на този храм, олицетворяващ величието на св. Православие.

ДОКУМЕНТИ

Декларация на Инициативен комитет по проблема със статуята наречена „Света София“

От лятото на 1998 г. в медните периоди се появяват изяви на столичния кмет за неговите намерения да издигне статуя, наречена „Св. София“, в центъра на столицата. Като одобряваме по принцип желанието да се обогатява образността на град София, считаме, че поинициативен свързан с конкретната статуя, наречена „Св. София“, е погрешен в основата си.

Още от юни 1998 г. сегашни членове на Инициативния комитет са изложили обосновани възражения срещу въпросния конкретен начин, както в писмени изложения до столичния кмет, така и в медните. Такива възражения са изказани и от институции като Св. Синод на Българската православна църква, Софийската духовна семинария, ръководството на Богословския факултет на Софийския университет и пр. Министерството на културата също е поискало от Столичната община да участва в експертна дискусия по този проблем.

Показателен е и фактът, че първоначалното местоположение на статуята върху сградата на бившия Партиен дом беше отхвърлено от ръководството на Народно събрание.

Евентуалното поставяне на подобна статуя в символически център на българската столица е въпрос от национално значение, който не може да бъде решаван без експертно и обществено обсъждане. Липсата на такова обсъждане е една от основните причини за неоправимите недостатъци в замисъла на конкретния монумент.

• Статуята издава неразбираем смисъл на името „Св. София“ (Премъдрост Бо-

жия), което носи столичният град, а също и непознание на богатата и дълбока християнска традиция в тълкуването и изобразяването на това понятие, включително и в България.

• Статуята подменя християнския образ с новозическа алтернативна фигура, която е несъвместима с името „Св. София“. Освен това тя издава непознание и на митологичната образна система, като произволно смесва атрибути на богините Тихе, Нике и Атина Палада.

• Статуята не може нито да бъде „разименувана“, нито „поправена“, защото погрешна е самата идейна основа, на която е била поставена.

Поради гореканото НАСТОЯВАМЕ

1. Да се спре осъществяването на проекта за издигане статуя наречена „Света София“.

2. Да се проведе експертно и обществено обсъждане по този въпрос. Предлагаемето да бъде организирано от Министерството на културата, като се поканят духовници, богослови, историци, архитекти, художници и други специалисти, а също представители на Столичната община. Готови сме да участваме в това обсъждане, а също да дадем конкретни гражданни предложения, които да обогатят образната и символическата система на българската столица, както по отношение на нейния композиционен център, така и относно изобразяването на понятието „Св. София – Премъдрост Божия“.

София, 11 септември 2000 г.

Регионална конференция на Европейската асоциация на жените-богослови

Европейската асоциация на жените, занимаващи се с богословие е основана в Швейцария през 1986 г. от известните богослови проф. Каталина Халкс, д-р Елизабет Малтман-Вендел и проф. д-р Луис Шоттрофф и днес наброява около 500 жени.

Нейната цел е да осъществява срещи между жени, занимаващи се с богословие от различни деноминации в цяла Европа. Асоциацията организира европейски конференции на всеки две години. Между тези главни събирания се организира множество регионални срещи. Тази година регионалната среща се състоя в Католическия институт „Иоан Павел II“ – Люблин, Полша.

Темата на срещата беше „Майчинството като богословски въпрос“. Бяха разгледани теми като: Майчинството като икона на Божията любов; Божие

родителство като образец и източник на всяко родителство; Любовта на Бога в Света Троица; Мария – като икона на майчинската любов в Бога и Църквата като икона на Божията любов; Родителството като място на среща с Бога.

Майчинството беше разгледано във всички аспекти и главно от антропологическа, екслезисологическа и богословска гледна точка, в светлината на различните християнски общности.

България бе представена от докторантите Росица Дикова и Диана Христова.

Докторант Росица Дикова изнесе лекция на тема: „Богословие на майчинството – православно гледище. Богородица в отношение към човешкото майчинство“.

Докторант Диана ХРИСТОВА
ЮЗУ, Благоевград

България и Европа единни срещу сектите

Скоро след протестите по повод издигането на грандиозен храм на мормоните в центъра на Пловдив, медните извадиха на бял свят годишния доклад за религиозна свобода по света на Държавния департамент в САЩ. В него се отправя критика към властите на България за ограничаване правата на някои неправославни религиозни групи чрез процеса на регистрация. Твърди се още, че правителството забранявало на нерегистрираните култови публично да практикуват религиите си.

Четейки материала „САЩ ни мъмрят за сектите“ във в. „Сегга“, читателят

остава с впечатление, че Православната църква в България най-вече се ползва от подкрепата на правителството, за разлика от всички други „неправославни изповедания“. Веднага трябва да уточним, че в България свобода да изповядват вярата си имат наред с християнските и други религиозни общности – мюсюлмани и бихани например. Трябва ли още да се изрежда? Факт е, че общественото мнение на сектите, каквато е т. нар. църква на мормоните, не е добро, но това се дължи на печалния опит от последните години, наложил създаването на комитети и асоциации в защита на пострадали-

те от сектите и в подкрепа на семействата им. А също така и на лошата репутация, с която се ползва сектата на мормоните дори в родината си. Та нали самите американци са се саморазправили с нейния духовен водач! Очаква се, че тези, които дават оценка на религиозната свобода у нас се възмущават от мудния процес на регистрация, колко по-голямо е нашето притеснение, че това е единственото препятствие срещу инвазията на сектите.

Въпреки твърдението на американския държавен секретар Мадлин Олбрайт, което отхвърля обвинението, че публикуването на подобни доклади представлява

на масова във вътрешните работи на други страни и налага на американската правителства за човешките права, определени факти я опровергават и обезсилват опита да бъде съмърена България. Зашто редом с нея трябва да бъдат съмърени страни като Франция, Германия, Чехия, Белгия и Австрия, обвиня-

ни, че „осъждат някои религии, като погрешно ги причисляват към опасните секти“.

Докълмо може да се твърди, че тези страни с демократично законодателство са на погрешен път и трябва ли да смятат, че Америка е изпълнение на идеала за религиозна свобода? Ще оставим отговора на този въпрос на тези, които

търпят при всяка критика, която може да спре нашия устрем към Европа.

Нека тези същите най-после си дадат сметка, че сме на прав път. Поне в едно отношение можем да се мерим с европейските държави, които се грижат за спокойствието и сигурността на гражданите си.

Приятно ни е. Ние сме християни

От стр. 1

Българската православна църква не си е мълчала и не се е спотайвала досега през вековете. Църквите ни винаги са били отворени за всички, а евангелската проповед – явна дори през време на забрани. И през турско, и през тоталитарно време, и в кратките дни на мир и благоденствие Православието е било открито. Къде е била еврейската общност тогава? Защо и в трудните години тя не отпрати духовните си и културни послания, за да живее изтерзаният народ от българодатата им мисия? Имало е гонения? Та няма за БПЦ не е имало?

А обществото и медиите към Църквата показват крайно отчуждение. Иначе влизат в църквите и палат свещи за късмет и за „вървеж“. (Какво да се прави – Синагогата отваря само веднъж годишно, и то за да се разчуе...). Но спасителите истини на Православието са забравени и поради това неразбрани, изкривени, намразени.

Европейските ценности все пак са християнски. И Православието най-доб-

ре съхранява християнските ценности – това даже и историята ни го е показала... Затова ние трябва да вземем пример от евреите и от своя страна да напомним за няколко митологеми, които се разпространяват по адрес на православните от онези, които презрително ни наричат черноризици (при все че в празнични дни служим Богу в бели одежди).

Мит 1: Православието християнство е непрогресивно и мракобесно.

Невешите бъркат съхраненото на истината с липсата на прогрес. Понеже в същността на прогреса според светското разбиране е залегнала промяната, то прогресът в постигнатата пълнота на истината би довел до нейното изменение, сиреч до някаква неистина. Но ние сме безкрайно прогресивни в стремежа си към вечния живот с възкръсналия от мъртвите Спасител на света Исус Христос.

Идеята за православното мракобесие е популярна най-вече сред модерната ни интелегенция, чиято интелектуална памет е твърде къса, за да достиг-

не по-назад от началото на миналия век, а в най-добрия случай – до началото на Западния Ренесанс. Но ние считаме това време вече за време на упадък – духовен, морален, доктринален. И не е случаен възторгът на всеки съвременен интелектуалец, който, освободил се от оковите на общообразователната ни система, се срешне за първи път в напреднала възраст с Йоан Златоуст, Василий Велики, Григорий Богослов, Максим Исповедник, Йоан Лествичник, Йоан Дамаскин...

Църквата никога не е крила и винаги е проповядвала техните учения. Елате и вижте.

Мит 2: Християнството е религия на бедните, на парите и презрението.

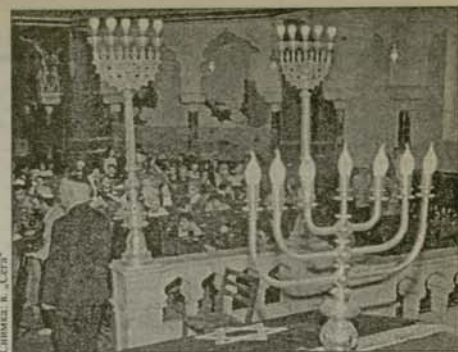
И исторически, и доктринално погледнато, подобно твърдение е безочлив клевета. Почти всички раннохристиянски мъченици и исповедници на врата са от знатен произход. Те оставяли забележителни богатства, когато трябвало да пострадат за Христа. По-късно, след гоненията, голяма част от великите подвижници и аскети също

били от благородническо потекло, притежавали и изоставили огромно имане заради вечните блага на Царството небесно. Светите отци на Църквата били сред най-образованите люде на времето си, цветът на тогавашната интелегенция.

Странно ли е, че и днес в традиционно неправославните страни на Запад крам Православието в зряла възраст се обръщат най-вече високообразовани хора, нерядко в материално състояние над средното?...

Мит 3: Християнството е отделна, самостоятелна обособена религия. Тя е възникнала сама за себе си в определен исторически момент преди 2000 години и представлява една от големите световни монотеистични религии.

Това е огромна заблуда. Християнството не е нищо друго, освен осъщественият истински старозаветен юдаизъм, познал изпълнението на Писанията и пророците в Личността на Исуса Христа. Той именно е очакваният Месия, Когото един от евреите познали, а други – отхвърлили. Затова не само не

Интериор на Софийската синагога от Деня на еврейската култура

е чудно, че първите християни са евреи, а е съвсем закономерно. Оттук следва и един „подмит“: Това, че евреите е еднозначно понятие и че евреите са народ с единни възгледи. Нищо подобно. Да не забравяме, че евреи са и първочеленният Кайяфа, и мъдрят Гамалиил, и Павел, и Никодим, и Йосиф Ариматейски, и Юда Искариотски, и св. Йоан Богослов...

Мит 4: Православието са антисемити. Този мит се обесмисля чрез опровержението на горния. Ние не можем да се съгласим само с лъжата. Могат ли да бъдат антисемити онези, в чийто сърца и

богослужения бликат молитвенно Давидовите псалми?

Още много митове за християнството е наследило обществото ни днес. Фактът, че ги има, говори за нуждата и ние да проведем опознавателна програма, популяризираща християнската култура на Православието. Имаме много какво да кажем. И няма да отваряме църквите в един определен ден в годината, защото те са ежедневно отворени от векове. Простото нека всеки влезе, види и чуе. Приятно ни е. Ние сме християни.

Ангела ВЕЛИЧКОВ

Средновековна християнска Европа: Изток и Запад

Научна конференция в София

По инициатива на БАН и Софийския университет „Св. Климент Охридски“ и със съдействието на Австрийския институт за Източна и Югоизточна Европа от 2 до 4 септември 2000 г. в София се провежда международна научна конференция под наименованието: „Средновековна християнска Европа: Изток и Запад“. За съжаление сред поканените за участие не бе Църковноисторическият и архивен институт при Българската патриаршия.

Пленарните заседания бяха в големия салон на БАН, където български и чуждестранни учени изнесоха интересни доклади: проф. Петер Шрайнер от Кьолн; „Манастирски библиотеки на Изток и на Запад: различия и прилики“; проф. Франсис Томсон от Антверпен; „Славянски превод на Библията като икуменско звено между Изтока и Запада“; проф. Ото Кронщайнер от Залцбург; „Дали кириллицата е виновна за разделянето на Европа?“, проф. Иван Божилов; „Изток – Запад в Европейското Средновековие“, проф. Игор Калиганов, Москва; „Лантеон на прославени светци: мисли и материали в помощ на мегапроект“ и проф. Светлана Николова, София; „Проблеми на славянските, латинските и гръцките Кирило-Методиеви извори“.

Във всички изнесени доклади се усещаше един „пайтмотив“: християнството е в основата на европейската цивилизация и въпреки многообразието и различията от миналото, ние трябва да търсим и общите неща и да се стремим към обединена Европа, запазвайки нейното многообразие и известни различия.

На 3 и 4 септември заседанията бяха в Софийския университет в няколко секции. „Фило-

логия“, „История“, „Средновековна култура“, „Средновековно изкуство и култура“ и „Археология“.

Най-многобройни бяха докладите и най-оживени разискванията в секция „Филология“, където се бяха събрали известни учени: проф. Роланд Марти, Сабриулен; „Език – шрифт – религия (с пример славянците)“; проф. Николай Шиваров; „Пророческата и апокалиптичната есхатология в средновековна Европа“, д-р Дмитрий Аниноген, Москва; „Студийски чети-минеи от първата четвърт на Х век и неговият български превод“; доц. Клементина Иванова

„Западни светци в състава на Преславските чети-минеи“, проф. Джорджо Дзифер, От Константин-Кирил до Владимир“; В последните два доклада бяха изнесени сведения за новооткрити старобългарски произведения на проф. д-р Георги Попов; „Византийската химографска традиция и песенотворческите прояви на Кирило-Методиевите ученици“ и на д-р Мария Йовчева; „Новооткрито химографско произведение на св. Климент Охридски и проблемът за западните паметни в старобългарския календар“ (Канон на папа Стефан на 2 август).

В секция „История“ заслужават отбелязване докладите: на проф. Георги Бакалов; „Изтокът и Западът в Европейското средновековие: генезис на кризите и съюзите“; д-р Александър Омарчевски; „Император Юстиниан I (527-565) и папа Вигилий (537-555)“; д-р Стефан Николов Оксфорд; „Мавър и Сирмисаните: християнство и паганизъм за „варварина“ от VII век“; проф. Ханс-Дитер Дьолман, Берлин; „Противоположни интереси и домогвания на франките, Рим и Византия относно покръстването на българите“; и особено на младия белградски учен-визан-

тинист Сърджан Пириватрич; „Между Изтока и Запада. Българската църква по времето на Самуил – факти и интерпретации“. Тук ще виетнем, че имахте представяне на книгата на същия автор за Самуила България, което беше друго значително събитие по време на конференцията.

В секция „Средновековна култура“ е имало интересни доклади: доц. Георги Капривев; „Божите имена: трансцендентални и персонали“; доц. Ана Николова; „Молитвите на св. Августин“.

В секция „Средновековно изкуство и музика“; проф. Елка Бакалова; „Култът към мощите и реликвиите на Изток и на Запад“; проф. Елена Тончева; „Арс музика на Изток и на Запад през 14-15 в.“ и др.

В секция „Археология“ имаше интересни доклади на д-р Казимейж Ипски, Познан; „Християнска Мизия. Начало и развитие“; Гюнтер Принцинг, Майнц и доц. Стефка Ангелова, София; „Предполагаемият гроб на патриарх Дамьян: към една археологическа находка в Дристра/Силистра“, където е намерен и скелет от кръст и други материали, които поддържат това предположение.

В изнесените многобройни доклади, в оживените разговори и особено в разговорите между специалистите бяха обменени мисли относно постиженията и перспективите за изследванията на общото религиозно и културно-историческо наследство на стария континент Европа, с честото повторение на основната мисъл, че се стремим към една обединена Европа, запазвайки нейното културно многообразие.

Ст. н. с. ТрендафиЛ КРЪСТАНОВ

КОМЕНТАР

Започва и духовно нагдаване

В началото на месеца в София се проведе научна конференция „Средновековна християнска Европа: Изток и Запад“.

За малкмата близки наблюдатели специалити тя беше задоволен и интересна с представените доклади по теми в най-различни области на църковната история, църковното изкуство и книжовност.

Всичко това си остава в залите на БАН или в специализирани публикации.

Какво обаче разбира българският народ от тази конференция? За него грижливо бяха подбрани само най-странните и повърхностни изказвания, при това извадени от контекст. Централните осведомителни емисии на Канал 1 прецениха няколко думи на проф. Иван Божилов, които трябваше да се запомнят от масовия зрител като лозунги: 1. През Средновековието западният човек вече бил разкрепостен и свободомислещ, докато източният (разбирай православният) си бил останал скован и догматизиран. 2. Една от най-прогресивните идеи на Запада била идеята за чистилища (в действителност това е древна ерес). Тя била погнотна на западното съзнание да се отърси от старите религиозни предрасъдици и

да върви напред към прогресивните идеи на хуманизма.

Чудно е, че подобни неелници – и от историческо, и от доктринално гледище – бяха изречени от професор. Но обществото нямаше възможност да се запознае по-не с техния контекст. Тези неелници иначе свършиха добра работа в дискредитирането на православните ценности и подменянето им с чужди в прехода ни към Европа.

Излязло в този дух от доста време вече се води многопловна кампания. Често във вестниците се появяват статии, които ни убеждават колко полезно е за родната ни евроинтеграция да си променим ценностната система и колко досадно е Православието в този процес.

Наставнически гласове се чуват и от въз. Австрийският професор българист Ото Кронщайнер ни поучи, че ще трябва да се откажем от кириллицата и да минем на латиница, ако желаем да ни пушат по бързо в Европа. Не само, че кириллицата била технически неудобна, но на нея в чисто морален аспект Западът гледал с недоверие. В края на краищата, проблемът си бил политически...

Същият професор през август бе удостоен с най-високото българско държавно отличие – орден „Стара планина“.

Някои възмутени ин-

телектуалци призоваха да се отнеме орденът на Ото Кронщайнер. Но професорът е бил напълно искрен. Да не се сърдим единствено на него. Той е бил достатъчно доблестен да ни каже в прав текст как стоят нещата. Лошото е, че има и свои български съмишленици.

Тук изобщо не става дума само за азбука. На езика на новата евроинтеграционна кодова система, в този случай латиница означава прогресивно мислене – надкласно професионално християнство – западни ценности. А кириллица означава православие – догматизъм – фундаментализъм и т.н.

Макар и по друг повод, в този дух бе и размахването на пръст от САЩ неотдавна. Там в поредния глобален доклад пак ни обвиниха в нетолерантност към сектите.

Накратко казано, дава ни се да разберем, че икономически усилия не са достатъчни, за да бъдем изведени от мизерията. Нужно е да привлечем не само индустриали, но и духовни възвишени инвеститори. Необходимо ни е и духовно послушание, за да получим пашащата леща, срещу която се готвим да продадем правата си на първородни синове на християнството. Наддаването започна.

ЦВ

Поклонение – отстъпление – начертание

Във връзка с шума около електронните документи, трите шестии и лентовите кодове все по-често се говори за отстъпление от вярата.

Това е обяснимо. Всички чувстват, че

Във въздуха нещо вутае

Обаче не всички разбират какво точно. Тревогата не бива да бъде оставена във властта на инстинкта. Вече виждаме до какво може да доведе това: в края на годината, когато изтече срокът за подмяна на документите за самоличност, вероятно ще има православни християни, които ще са отказали да ги приемат. Следва глоба, а след нея и други мерки. Тогава на тези хора ще им се наложи публично да обяснят мотивите си. Те ще го направят с дръзновение. За тях отхвърлянето на личните карти ще бъде въпрос на вероизповед, а приемането – равносильно на отстъпление.

Властите и обществото няма да ги разберат. Този път те ще бъдат прави. Лешото е, че ще настъпи допълнително политическо и обществено озлобление срещу правос-

лавиято. Тогава може да започнат истински гонения, защото ще има солидно обвинение: православните са асоциални, склонни към гражданско неподчинение, обществено опасни. Това, че неприетите документи по религиозни („православни“) причини ще са малцинство, няма да се вземе под внимание. Светът търси аргументи срещу православието. А в България Църквата е по-уязвима, отколкото в Гърция...

От своя страна, непокорните ще са радостни. И колкото повече ги репресират, толкова по-голяма ще е радостта им, защото ще са дълбоко убедени, че са гонени за вярата и че страдат за Христа. Себе си ще считат за малкото стадо, което не се е поддало на отстъплението. Всекиго, получил документ за самоличност, те ще сочат като окаян отстъпник от вярата.

Звучи възвишено, но това е съблазън

Тези хора ще са паднали в жестока клопка. Може би те именно ще са първите жертви на съблазните на антихриста – по един неподобан от тях начин.

Защо? Поради това, че наивно и незряло са разсъдвали, че новите документи

за самоличност сами в себе си притежават силата на отстъплението. И още – поради това, че без да искат, са повярвали в неща, които съзнателно биха отrekli – кабалитичното учение за мистичната мощ на числата. Страхът им, бил той насочен и само към едно число, било то и шестстотин шейсет и шест, ги изобличава като приемачи тези нехристиянски учения. Рано или късно (вероятно много бързо) тези християни ще се отделят от Църквата и ще изпадат в разкол и ерес. Излиза, че антихристът е по-жалък първия си успех, подчинявайки по силата на страха някои верни християни, изпаднали в наивизъм.

Налага се да си припомним Откровението

на св. Иоан Богослов – точно ози текст, който някои единствено четат и вече отдавна са го извадили от контекст: „И той ще направи, што на всички – малки и големи, богати и сиромаси, свободни и роби – да се даде белег на дясната им ръка или на челата им, та никой да не може нито да купува, нито да продава, освен оня, който има тоя белег, или името на звяра, или числото на

името му“ (Откр. 13:16-17).

Тези „или“ не бива да ни убяват, защото говорят за нещо важно: липсата на еднозначност и задължителен характер на всяко едно от условията. Оттук следва, че числото 666 може да го има, може и да го няма. Това не променя особено нещата и ози, който го е избягнал, все още няма основание за спокойствие.

Отстъплението не почи само върху число

или само върху начертание. Още по-важен е предходният текст: „И даде му се да вложи дух в зверовия образ, та зверовият образ да проговори и подейства тъй, че да бъдат убити ония, които не биха се поклонили на зверовия образ“ (Откр. 13:15).

Излиза, че преди да започне безлязването, има изисквания за поклонение пред образа на звяра, който и да е той. Нещо повече, св. Иоан Богослов казва, че всеки, който не се поклони, ще бъде убиван. Така че онези, на които ще се дават начертанията и печатите, вече ще са се поклонили, тъй като те ще са останени живи! Задължително поклонение пред зверовия образ предхожда начертанията.

Поклонението и поставянето на начертания са

различни, а не мъждествени актове

Връзката, но и разграничението между тях недвусмислено се повтаря и понататък: „Който се поклони на звяра и на образа му, и получи белег на челото си или на ръката си, той ще пие от виното на яростта Божия“ (Откр. 14:9-10) и: „По човешките, които имаха белега на звяра и се покланяха на образа му, появиха се лоши и люти струси“ (Откр. 16:2).

Да обърнем внимание, че начертанията са следствие от всеобщо отстъпление в определен момент, известен само на Бога, а

същността на отстъплението е в покланянето

пред образа и духа на антихриста. В това отношение неясноти не може да има, както няма и несъзнателно поклонение.

Накопа пред нас ще се постави ясно съзнателният избор: да се поклоним на антихриста и тогава да приемем съответните начертания и прояви или да останем верни на Христа – и тогава вероятно изобщо няма да се стигне до каквито и да било начертания,

защото още преди това или ще бъдем убити за вярата, или ще бъдем принудени да се укриваваме в гори и планини.

Ситуацията няма да е нова

Тя много ще прилича на раннохристиянските времена, когато същият избор стоял пред древните мъченици: или се поклонят на идола и живеят в мир и благоденствие, или останат с Христа, но присми гонения и смърт. (В този контекст апокалиптичните начертания в бъдещето ще имат връзка с мира и благоденствието, а не с идола!)

Сегашните прибрзани ревнителите не осъзнават тази важна връзка и твърдят точно обратното: начертанията сами по себе си са поклонение пред звяра и съответно отстъпление. Това на сегашния етап е духовна съблазън. Чрез подобни твърдения, на числа и пластмасови карти се приписва магически смисъл, тъй като те още не са залог за някакво съзнателно поклонение, нито за съзнателно отстъпление. Православието няма нищо общо с такъв манталитет.

Благоевст АНГЕЛОВ

Гражданското (не)подчинение

Подмяната на документите за самоличност е малобройна част от християните да открият в този факт белезите на последните времена и самоволно да решат да не изпълняват гражданските закони. Носталгията по времето, когато християните били тайна общност, жестоко преследвана от властта, засилва стремежите им към изолация от обществото и незачитане на държавните закони. Без да приспиваме трезвостта и бдителността, към които ни призовава Самият Христос, ще разгледаме накратко проблема за гражданското неподчинение, основавайки се на евангелското учение.

Днес, въпреки разпространението на идеите на хуманизма и множеството световни организации в защита на мира и правата на човека, сме свидетели на нови кръвопролития за установяване на политическо и икономическо господство, както и на нови гонения срещу християнството. Затова никак не е трудно да си представим реалното положение на еврейския народ, подчинен някога на Римската империя. В онова тежко за Иудея време, когато надеждата за спасение се свързвала с освобождение от потисничеството на Рим, а изразител на тези теженици била бунтовната група на зило-

тите, Господ Исус Христос призовава: „Кесарево то кесарю, Божието Богу.“ Тези думи са залегнали в апостолските изяснения за отношението към светската власт. Ап. Павел категорично заявява, че „няма власт, която да не е от Бога... който се противи на властта, се противи на Божията наредба“ (Рим. 13:1-2). Апостолските думи вероятно звучат като ерес в ушите на тези, които очакват царството на богоизбрания народ, а за други те може би са призив за примирение със света, „който лежи в зло“. Защото тези думи прозвучали в една езическа, антихристиянска държава.

За самите християни обаче те са основата на християнския възглед за участие в обществен живот. Държавността не се възприема като нещо случайно, а като част от Божия промислителен план за човешвостта.

Митрополит Климент Друмев, който се занимава с проблемите на християнската социология, пише: „Християнството заваря света с известни граждански учреждения. На същността на тези учреждения то не посегна. Като имаше за главна цел да обнови вътрешния човек, вътрешния дух на мира, християнството не само не покътна външните форми на гражданския живот, но ги укрепил, като каза: Няма власт, която да не е от Бога“.

И не отживялата традиция или дипломатически акт, регулиращ взаимоотношенията между Църква и държава, а потвърждение на това християнско разбиране откриваме във всяка св. Литургия, когато по време на Великия вход Църквата спомнава „правителствующий синглит“ (правителството).

Християнството идва не да принуди човека с негодите на действителността и да го направи апатичен и пасивен към обществените проблеми, а да даде възможност на хората, които вярват в Исуса Христа и приемат учението Му като Път, Истина и Живот, да променят обществените отношения по единствения възможен път – чрез вътрешно обновление. С това съзнание и като помнят смъртта и предстоящото Второ пришествие на Господ Исус Христос, вярващите оценяват времето, в което живеят.

И така, изпълнението на гражданските закони е дълг на християните. Гражданското неподчинение е допустимо единствено когато тези закони поставят на изпитание вероизповедта.

Такова било положението във времето на християнските мъченици, когато поклонението на императора като на бог се разглеждало като държавно дело, задължение. Римската империя по онова

време била антихристиянска държава, крепост на езичеството. Властта на императора се крепила на идеята за неговия божествен произход.

Битуващите заблуди по отношение на християните ставали повод за провя на ненавист. „Колко пъти враждебната към нас тълпа, казва Тертулиан, е нападала върху нас, хвърляла камъни и запалвала нашите домове. Не шадат даже мъртвите християни, изравят трупове из гробовете, за да се подиграват с тях, за да ги разкъсват на части.“ А висшата класа възприемала християните, според свидетелството на Светиоан, като „род човещи на ново и зловерно суевение“. А в съчиненията на Целз, Лукиан и Апулей християнството се изобразява като зловерна и срамна секта на човещи, които не признават нито божествени, нито човешки закони.

Това са древните клевети срещу християните, по силата на които гоненията към последователите на Христа се узаконяват от императорите.

Но обвинението в неподчинение на държавните закони не означава, че християните своеобразно и не изпълнявали задължения си като граждани или се стремели да подпопят основите на империята. То фиксирало единствено техния отказ да се поклонят на импера-

тора като на бог. През този период говорим не за гражданско неподчинение от страна на християните, а за мъченичество.

Не е случайност колко много са изповедниците на вярата от знатен произход, дори приближени на императора, които изпълнявали безупречно своето обществено служение, но когато от тях се изисквало да признаят друг бог освен изповядвания от тях, те предпочитали мъченическата смърт пред отстъплението.

При гонението при император Септимий Север мъченически пострадала млада жена от знатен произход Финия Перпетуа, риторът Леонид, баща на знаменития Ориген.

При император Галис, на основание на закона на император Траян,

бил посечен с меч за изповядване на християнската вяра Марин, също от знатен произход, който бил на военна служба.

При император Диоклетян мъченическа смърт в името на Христос приема св. Георгий, висш трибунал във войската и близък на императора, св. царица Александра, жена на императора; св. великомъченица Варвара, произхождаща от знатен род; св. великомъченица Екатерина, която произлизала от царския род; св. Димитър, който бил управител на Солун при император Максимин, и много други. Християните приемали мъченичеството с молитва за императора, за негово просветление, за благоденствието на държавата.

От стр. 4

Във времето на гонения от страна на властващия комунистически атеизъм, който изпрати на мъченическа смърт много достойни духовници, Българската православна църква също не престана да споменава в молитвите си управляващите.

Христовите последователи никога не са се стремили да бъдат тайно общество, защото призванието им е да разпръскват светлината на Евангелието по целия свят. Те, за разлика от някои еретически учения, не съзряват пависно света като дело на сатаната, а се стремят да внесат духа на християнската любов в него. Затова за християните призивът за гражданско неподчинение е чужд. В една държава от съвременен тип тяхното отношение не е равнодушно изпълнение на държав-

ните закони, а означава активно участие в създаването им, както и в издигането на достойни управници.

Нека се вгледаме в примера на древните християни като част от едно езическо общество, носещо белези дори на властта на антихриста. Те изпълнявали съвестно гражданските си задължения и не проявявали неподчинение до момента, в който не са принуждавани да приравнят своя Бог до един от многото в пантеона на Римската империя, начело с императора. И днес ние не можем да приемем „златостега“ идеи за откриване на държавния ред. Нашето призвание е да участваме в обществения живот, всеки според призванието си, и да свидетелстваме в света за Христовата благодат. Така ще можем да разграничим и белезите на последните времена.

Мария ИВАНОВА

На прага на Евронеийския съюз: спомен за древния Рим

Много християни днес са убедени, че молитвеното споменаване на управниците на бившия комунистически строй от Православната църква в продължение на 50 години представлява лаякски акт и дори отстъпление от вярата. За много членове на неканоничната Руска задграничната църква самият факт, че духовниците са живели и служили в комунистическа страна и не са проповядвали срещу режима, вече е достатъчно условие те да бъдат обвинявани в отстъпление от Църквата и „подчинение на антихриста“. Това за тях е грях, който изисква покаяние.

В ново време същата идея се превъплъщава в твърдението, че една православна държава, влизайки в Европейския съюз (новата Римска империя), престава да бъде православна. Т.е. нейните граждани отстъпват от вярата си. В този случай явно се визира Гърция, която е единствената православна страна-член на Европейския съюз, но и се предупреждават останалите православни народи. Логиката е уж ясна, а всъщност повече от мъглива – всички държавички присмат общо законодателство, чийто религиозни аспекти в същност са имат антиправославен характер. По неясни причини на всички граждани на тези държави се вменява грях – те стават отстъпници от вярата с презумпцията, че са приели антиправославни аспекти на гражданското законодателство за свое лично верую. Интересното в тази постановка е, че на християните не се остава никаква възможност за личен избор – нито да присмат, нито да отхвърлят тази антицърковна идеология. По буквата на закона те са поданици на тази власт, не са я отхвърлили и следователно са антихристи. Този митологизиран страх от Европейския съюз обаче няма нищо общо с християнската съвест и бдителност, към която сме призвани.

Зад тази позиция прозира принципно погрешната идея, че превръщането на една държава в антихристиянска (чрез обявяването на официална антицърковна идеология) по някакъв магически, съвместен начин прави поданиците на тази държава съпричастни на тази идеология, т.е. прави ги антихристи.

Нека направим един паралел с раннохристиянските времена, чието мъченичество мнозина днес издигат като модел за поведение? Ситуацията тогава наистина наподобява днешната в много отношение. Християнството се разпространява в една среда – Римската империя – дълбоко враждебна на новата религия. Но за да си представим мъченичеството на ранните християни в неговите ясни исторически контури, трябва да имаме предвид следното. Римската империя е била много толерантна към стотиците култове на многоестичното си население. Всеки народ влизал в границите на империята със своята религия, култове и обичаи. Забранявани са били само някои култове, които вършели човешки жертвоприношения. Римската власт е могла да гледа и на християнството като на един от многото култове, напълно равнопоставено на останалите. Единственото религиозно изискване на държавата било всички нейни поданици, независимо от личната си вяра, да участват в един общ държавен култ – култ към гения (или още „демона“) на императора. Поклонянето на императора като на божество се считало от властта за начин „идейно“ да се обедини империята. Участието в този култ било израз на поданическа вяроност към императора. Именно това условие отказали да изпълняват ранните християни и заради това християнството се превърнало в преследвана религия, застрашаваша устоите на държавата. След това се раздала и сражът нравственото различие, от

да се учил и проповядвал, че подчинението на императора, обявил себе си за бог (идеята за антихриста в най-чист вид!), е равно на отстъпление от вярата? И затова всеки съвестен християнин трябва да посме кръста да отхвърли това мерзостно идолопоклонение и да напусне Римската империя или пък в знак на протест поне да се откаже от римското си гражданство? А това означавало откъд от мъжествено привилегии, които ясно разграничавали римляните от неримляните. Нищо подобно. Не само, че на никой изповедник на вярата не му идвало наум да престае да бъде римлянин, но ранните християни по всякакъв начин защитавали правото си да бъдат римски граждани.

Според еднородното свидетелство на всички извори християните са били най-съвестните граждани на Римската империя. Те били най-дисциплинирани, най-организирани и най-добри служители. Християнските войници в римски-

идея днес! Да споменавам в молитвите си владетел, обявил себе си за бог, да му желая здраве и успехи, за да успее ръководената от него държава (вж. по-долу свидетелствата на Тертулиан). Явно тогава на никой не му идвало наум да мерзостно идолопоклонение и да напусне Римската империя или пък в знак на протест поне да се откаже от римското си гражданство? А това означавало откъд от мъжествено привилегии, които ясно разграничавали римляните от неримляните. Нищо подобно. Не само, че на никой изповедник на вярата не му идвало наум да престае да бъде римлянин, но ранните християни по всякакъв начин защитавали правото си да бъдат римски граждани.

Според еднородното свидетелство на всички извори християните са били най-съвестните граждани на Римската империя. Те били най-дисциплинирани, най-организирани и най-добри служители. Християнските войници в римски-

Мъченичката смърт на св. Игнатий Богоносец

вмени на християните в грях отстъпничество от вярата само по силата на това, че се подчиняват на императора. Не сме чули и някой християнин да е отказал да ползва монети със самия лик на императора-богоборец, за да не би това да се окаже печатът на антихриста. „Без който никой не ще може да купува и продава“. Същото разграничителното отношение между антихристиянското верую на държавната власт и личното християнско верую имали и християните по време на турското господство, когато Православната църква споменавала в службите си самия султан.

Изобилно през всички исторически периоди изповядването и отстъплението от Христа, както и поклонението на идол, е било и ще остане осъзнат акт на личен избор, заради което всеки ще получи венци или ще бъде осъден.

Като илюстрация на горния текст публикуваме извадки от „Апология на християнството“ на римския гражданин и писател Тертулиан. Защитата на християнството, която той прави през II век, дава много ярка картина на основните обвинения срещу новата религия, на най-важните обществени заблуди по отношение на християните, както и на християнското отношение към враждебната на Църквата власт.

Той отстоява правото на християните да останат римляни, т.е. че те са верни на императора, а не му желаят злото, нито целят разпадането на империята. Имаме и новозаветното свидетелство на светия апостол Павел, който многократно се възползвал от правото си на римски гражданин и изтъквал гражданството си в своя защита при сблъсъците с представителите на властта.

Златина ИВАНОВА

Древната църква за светската власт

Св. ап. Петър

И тъй, подчинявайте се на всяко човешко начальство, заради Господа: било на цар, като на върховна власт, било на управници, като на пращани от него за наказание на злосторници и за похвала на добротворци. Защото такава е волята Божия – съ добротворство да обуздава невестежтото на безумните човече, като свободни, не като употребяващи свободата за було на злота, а като раби Божии. Всекиго почитайте, братството общавайки, от Бога се бойте, царя почитайте. (1Петр. 2:13-17)

Св. ап. Павел

Всяка душа да се подчинява на върховните власти, защото няма власт, която да не е от Бога; и каквито власти има, те са от Бога наредени. Затова, който се противи на властта, противи се на Божията наредба. А ония, които се противят, ще навлекат върху си осъждане. Защото началниците не са страшни за добрите дела, а за лошите. Искаш ли пък да се не боиш от властта, прави добро, и ще получиш похвала от нея; защото началникът е Божий служител, теб за добро. Ако пък правиш зло, бой се, защото той не напрасно носи меч: той е Божий служител и отпращава с гняв ономува, който прави зло. Затова трябва да се подчиняваме, и то не само поради страх от неговия гняв, но и по съвест. (Рим. 13:1-5)

Тертулиан (II в.)

Ти, който смяташ, че ние нехам за благополучието на цезаря, вгледай се в Божието слово, в нашето Писание, което ние самите не крием и то често попада в чужди ръце.

От него ще научиш, че ни се повелява да молим Бога дори за враговете си и да измолваме блага дори за нашите гонители, за да засилим любовта си към ближния. А какви по-заклети врагове и гонители на християните от тези, чието величие според обвинениата ви нахвърляваме?

Казано е дословно и ясно: „Молете се за царете и за първенците, и за могъщите, за да ви е всичко наред.“ Когато империята преживява сътресения, преживяват ги всичките ѝ членове, а ние също се оказваме до известна степен въвлечени в падението ѝ, макар че стоим настрана от всякакви слухове.

Какво да говорим повече за почитателното отношение и благодарността на християните спрямо императора, когото трябва да уважаваме като избраник на нашия Господ? Така че с право бих заявили: „Цезарят е по-скоро наш, защото е поставен на власт от нашия Бог.“

А след като е мой, аз полагам и повече усилия за благополучието му. Аз измолвам от Бога благополучието, което Той може да осигури на императора, при това го измолвам като човек, който заслужава да го получи.

Съществува и друг, още по-силен мотив да се молим за императорите, дори за преуспяването на цялата империя и за римското могъщество. Ние знаем, че оградната заплата, надвиснала над земята, и краят на този свят, който ни застрашава с ужасни бедствия, се забавя от постъпвателното развитие на римската империя. Ние не искаме да изпитаем тези ужаси и, като се молим за отпочоката им, всъщност крепим просъществуването на Рим.

Св. влчк Георги пред император Диоклециан
Гръцката дума за мъченик означава свидетел. В ранните времена на християнството свидетелството на вярата чрез живота и „дори до смърт“ е била единствената проповед на християните срещу всички заблуди на обществото. Обновлението на хората чрез „нов ум в Христа“ обновило и обществото

блесналата светлина, която прави явни делата на мръка. Страхът и ненавистта към човека, търнал сред тежестите. Страхът от различното, което само със свидетелството на своето присъствие изобличава лъжливостта на обществени устои. Къде обаче в църковната история и в житийната литература е засвидетелстван отказ от римско гражданство? Имаме ли случай някой светен

легиони също се отличавали със своята дисциплина и ред. Това го признавали със съжаление дори техни противници. Единственото, което те отказвали да правят, е да участват в т.нар. култ към гения на императора. За сметка на това обаче на своите молитвени събрания те се молили за императора, защото „всяка власт е от Бога“. Колко еретично и вероотстъпнически звучи тази

Избиването на 110 търновски първенци

Цени сведения за падането на Търново под турско иго през 1393 г. ни дава духовният Григорий Цамблак в книжовния труд „Похвално слово за светия наш отец Евтимий, патриарх Търновски“.

Кой е Григорий Цамблак? – Духовник, произхождащ от знатен търновски род. Той бил родственик и ученик на Патриарх Евтимий. По време на развитието се сбиват около боевете при падането на Търново под турско иго той бил неотлъчно до своя духовен отец, учител и наставник. След заточението на Патриарх Евтимий той замислил за чужбина и станал Киевски митрополит. В „Похвално слово“ Григорий е имал за цел не да ни оставя летописи за историческите събития около падането на Търново и заробването, а да разкрие по-

скоро тревожното изживяване на погрома на старата столица Търново от страна на Патриарх Евтимий, което е в стила на похвалните слова в литературата и ораторската реч. Това представяне на събитията поставя на преден план величавия лик на Патриарх Евтимий, просиял в святост. Бидейки постоянно с него, той най-добре е чувствал как патриархът изживява трагедията на народа и по-конкретно избиването на 110-те търновски първенци, кръвта на които е пролята в църквата „Св. 40 мъченици“ в Асеновата махала. В словото му личи оценката, която Патриарх Евтимий дава за избиването на първенците от мюсюлманския ятаган като мъченически подвиг.

Да проследим изложението на паметното историческо „Похвално слово“.

Турският войвода-паша призовава 110-те ползвачи се с уважение първенци под предлог да поудучи от тях съвет, как да въдвори ред сред поробенения народ, а ги избил. Макар да не се споменавала, предполага се, че са били приканени да се отрекват от вярата и да присмат исляма с обещанието, че ще бъдат поощрени и ще им се дадат и почетни длъжности. Всички били еднодушни, нито един не се поколебал или изплашил от грозната го смърт.

„Кръвожадният звяр – се казва в словото – ги изкла сред църквата или по-добре да се рече, ги освети, без да се засрамят от белите коси, без да пощали младостта; гърлата им превърна в играчка на ножа. Одушевените жертви, словесните всецяло изгоряеми жертви повторно се кръстиха в своята кръв.

Към Захариевата кръв те проляха сред църквата своята кръв, та заедно с Авеля да се провикнат от земята към Господа всички, които са изпили чашата на мъчението, достойно да бъде изпита от приближените на Бога, които е кръвта си са удавили всички вражи сили, както военачалниците на гордия фауран.“

Тази реч не ни ли припомня стила на житийната литература и словохваленията на богослужебните стихирни в службите на мъчениците?

Изразът „одушевени жертви повторно се кръстиха в своята кръв“ е типичен за мъченичеството. Сравнени са с праведния Захарий – „към Захариевата кръв те проляха своята кръв“. Сравняват се с библейския образ на невинния Авел – „заедно с Авеля да се провикнат от земята към Господа“. За автора на Похвалното слово 110-те първенци „са изпили чашата на мъчението“. Явно за него те са мъченици.

По-натък в Похвалното слово Григорий Цамблак нарича избитите „своя войниство“, като казва: „О, свято войниство! Не един по-рано, а друг по-късно, но (всички) като заставаха вкупом пред мъчителя, оплоха го“ – този израз вероятно е узнал като мътва, носеща се сред самите турци. Изразът „и веднага, като се представиха на Христа, се увенчаха“. Ясно е, че за автора на Похвалното слово избитите търновски първенци са се увенчали с мъченически венец. „Мъчителят остави труповете им за храна на небесните птици, а Владиката причисли духовете им към небесните ангели“. И така, те наистина се показаха „своя войниство“.

Всички тия 110 търновски първенци Григорий Цамблак счита „чеда на блажения Евтимий... готови да се лишат от домове, чеда и сродници... и

кръвта си да пролят за благочестието“. И следователно са просияли в святост с изповядване на вярата Христова и проливане на кръвта си за нея.

Това разбиране проличава и в изобличението на турския войвода от св. Патриарх Евтимий: „О, несправедливецю, защо така безумно и унизително си изложил величеството на мосто достойнство? Прилично беше първом да се пожертва свещеникът, та тогава да последват жертвите; трябваше пастирът да върви пред овците и бачата – пред децата. Всички бяха поверени първом на мен, затова трябваше първо аз да изпия чашата на заколението; работникът, който се труди, трябва пръв да вкуси от сладкия плод!“ – Явно св. Патриарх Евтимий счита „за-

колението“ на неговите духовни чеда за мъченичество за Христа.

По случай 2000-та юбилейна година от Рождество Христово – година за духовно тържество на отдалите живота си за Господа Исуса Христа, добре би било да се даде оценка на подвига на 110-те Търновски първенци, избити от поробителя в храма подобно на праведния Захарий, бащата на св. Йоан Кръстител, убит от Иродовите войници.

Ако не бъдат прогласени за мъченици, то нека за бъдещите поколения да се постави в двора на църквата „Св. 40 мъченици“ паметна плоча в израз на почит и оценка на техния подвиг.

† Траянополски епископ ИЛАРИОН

ЗНАЕТЕ ЛИ, ЧЕ...

Кръстовден

Празникът Въздвижение на честния и животворящ Кръст, който Православната църква чества на 14 септември, отбелязва няколко събития от историята на Християнската църква.

Момент от напирването на св. Кръст Христов

Чудесното явление на св. Кръст на император Константин Велики, увенчано с победа на Максентий. За това събитие свидетелства св. Кирил Йерусалимски. На този ден се възпоменава и намирането на Христовия кръст от св. царица Елена. Паметното събитие съвпаднало с обновлението на храма „Св. Възкресение“ в Йерусалим, където присъствал многоброен народ. Въздвижването на кръста се повторило, когато император Ираклий след победата над персите го върнал в Йерусалим. Оттогава този празник се чества като велик Господски празник. На края на утренията се изнася св. Кръст

от олтара и сред храма се извършва специално последование на въздвижването му. На този ден се спазва строг пост в чест на „оръжието на нашето спасение“ – светия и животворящ Кръст.

Освен на 14 септември Църквата е определила да се извършва поклонение на Кръста Господен на третата неделя от Великия пост, наречена Кръстопоклонна, на Велики петък и на 1 август. В първия ден на август се чества празникът Разнасяне на честния Кръст. От цариградския дворец, където бил донасян в навечерието на празника

от храма „Св. София“, св. Кръст бил разносян из улиците на Цариград за предаване от чума. От 1 до 13 август той бил полаган в отделни храмове в града за поклонение. Днес тази благочестива традиция е изоставена, но последованието е запазено и се извършва на 1 август.

ДОСТОЙНИ АРХИЕРЕЙ ОТ МИНАЛОТО

Ловчански и Кюстендилски митрополит Иларион

200 години от рождението му

Личността на митрополит Иларион и дей-

ността му като епархийски архиепископ са от особено важно значение в предосвобожденската история на Българската православна църква, а също така и в борбата за утвърждаване на Българската екзархия.

Светското име на митрополит Иларион е Иван Иванов. Той е роден през 1800 г. в гр. Елена, а според други сведения – в с. Горни Чукани, Еленско. Получава монашеско образование в килийното училище на Хилендарския метох в Еле-

на. След завършване курса на училището заминава за Капивноския манастир, Великотърновска епархия, където дълго време пребивава като послушник и през 1819 г. приема монашеството с името Иларион. През 1821 г. е ръкоположен в йеродяконски чин. Оценил качествата на отец Иларион, гръкътът Търновски митрополит Иларион го назначава през 1827 г. за свой дякон, какъвто той остава 14 години. След смъртта на митрополит Иларион йеродякон Иларион отново изпълнява последователно

длъжностите епархийски дякон и протосингел на новозабраня гръцки Търновски митрополит Неофит. През 1849 г., вече като архимандрит, отец Иларион е ръкоположен в епископски сан с титлата Аксиполски. Архимандрит Иларион е първият българин за своето време, който е бил ръкоположен в архиепископски чин. През 1852 г., след смъртта на тогавашния гръцки митрополит в Ловеч, епископ Иларион е избран за пръв български Ловчански митрополит. На 24.12.1868 г. е обща декларация български-

те архиепископ Антим Видински, Доротей Софийски, Панарет Пловдивски и Иларион Ловчански се отказват от ведомството на Цариградската патриаршия, като започват борба за независима Българска църква. След учредяването на Българската екзархия през 1870 г. митрополит Иларион е избран за председател на Привременния пръв български Свети Синод. На 12.02.1872 г. митрополит Иларион е избран за пръв български екзарх, но поради разклатеното си здраве и старост той подава веднага оставка от този

пост, а също и като Ловчански митрополит. През месец август 1872 г. дядо Иларион е избран за пръв и единствен митрополит в новооткритата тогава Кюстендилска епархия, какъвто остава и до смъртта си. Предава Богу дух на 02.02.1884 г. в гр. Кюстендил. Погребан е в притвора на катедралния храм в гр. Кюстендил.

Митрополит Иларион завещава на Светия Синод на Българската православна църква значителни суми за просветна и издателска дейност.

Борис ЦАЦОВ

НОВИ КНИГИ

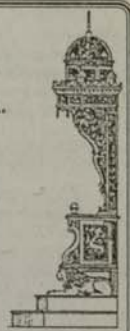
Излезе от печат книгата „Уроци от живота за живота“ на Траянополския епископ Иларион в 125 страници с 24 гравюри или уроци с правоучително съдържание. Като полезно допълнение са подбрани и подходящи молитви за ежедневна употреба.

Книгата е наситена с примери, събрани из богатата съкровищница на мъдростта през вековете и световната история. Цена 3,50 лв.

Изработвам църковни иконостаси и църковно обзавеждане по поръчка.

ТОШКО АТАНАСОВ
ХУДОЖНИК-ДЪРВОРЕЗВАР

гр. Сливен
ул. „Гаговец“ 12а
тел. 044/790 89

Приключи първият конкурс за проекти пред фонд „Дякония“ на фондация „Покров Богородичен“

На 7 юли т. г. бяха разгледани проектите, подадени от български християнски организации пред фонд „Дякония“ на фондация „Покров Богородичен“. Фондът, който започна работа в началото на годината, подкрепя проекти в областта на социалната църковна дейност и християнската култура. Тази година средствата за фонд „Дякония“ бяха осигурени от германската организация Diakonisches Werk (Дяколическа дейност). От подадените общо 26 проекта бяха одобрени 18, на обща стойност 37 914 долара (около 76 000 лв.). Сумите се разпределят както следва:

Име на проекта: **ТИ: Списание за търсеци студенти**

Описание: Списанието е ориентирано към студентската младеж и отразява християнската гледна точка по множество общественозначими теми.

Организация: Български християнски студентски съюз

Отпуснатата сума: 1300 щ. д.

Име на проекта: **Храмът и Градът**

Описание: Проектът цели възраждането на храмове – празник на сливенската църква „Св. София Премудрост Божия“ и включва организиране на излучна конференция, издаване на книга и реставрационна дейност.

Организация: Сдружение „Св. Пимен Зографски“

Отпуснатата сума: 2000 щ. д.

Име на проекта: **Виртуална икона**

Описание: Проектът включва разработване на технология за виртуално (компютърно) реставриране на икони, като първият етап е свързан с реставрация на икони от Кремиковския манастир.

Организация: Фондация „Кремиковци“

Отпуснатата сума: 2000 щ. д.

Име на проекта: **Обучение на социални работници**

Описание: Проектът цели обучението на деца-сираци за социални работници на територията на Плевен.

Организация: Енория „Св. Дева от Фатима“

Отпуснатата сума: 3000 щ. д.

Име на проекта: **Духовно възраждане в село Беброво**

Описание: Цикъл от вероучителни занимания за деца от с. Беброво в Еленския балкан.

Организация: Църковно настоятелство при храм „Св. Георги“, с. Беброво

Отпуснатата сума: 1500 щ. д.

Име на проекта: **Офис оборудване**

Описание: Проектът включва закупуването на основно оборудване за нуждите на организацията.

Организация: Фонд за културно единство на православните народи

Отпуснатата сума: 2000 щ. д.

Име на проекта: **Фестивал на християнския филм**

Описание: Проектът предвижда провеждането на Фестивал на християнския филм в София и други градове.

Организация: Фондация „Люмиер“

Отпуснатата сума: 3000 щ. д.

Име на проекта: **Седмична телевизионна християнска програма**

Описание: Подготовка и сънемане на телевизионни предавания с православна тематика за бургаска кабелна телевизия.

Организация: Архирейско наместничество Бургас

Отпуснатата сума: 2500 щ. д.

Име на проекта: **Социален детски център в с. Паталеница, Пловдивска област**

Описание: Организиране на системни катехизаторски занимания с деца с участието на местното православно свещенство.

Организация: Помощ за деца в риск

Отпуснатата сума: 3000 щ. д.

Име на проекта: **Училищна превенция на сектантската инвазия**

Описание: Проектът включва цикъл от образователни занимания за учители в средното училище, запознаващи ги с опасностите от сектите и начините за борба с тях.

Организация: Движение „Предтечи“

Отпуснатата сума: 2000 щ. д.

Име на проекта: **Катехизация в детските градини**

Описание: Проектът обхваща няколко десетки степенни детски градини, в които богослови запознават децата с основите на Православие.

Организация: Движение за християнско възраждане

Отпуснатата сума: 4000 щ. д.

Име на проекта: **Честване на 2000-годишнина**

Организация: Фондация „2000 години Рождество Христово“

Отпуснатата сума: 2000 щ. д.

Име на проекта: **Седмича на православната книга**

Описание: Провеждане на Седмича на православната книга във Варна, с участието на български и чуждестранни православни богослови.

Организация: Църковно настоятелство при храм „Св. цар Борис“, Варненска епархия

Отпуснатата сума: 2100 щ. д.

Име на проекта: **Православен мисионерски център**

Описание: Проектът се осъществява от църковното настоятелство при храм „Св. София“, гр. Сливен и цели създаването на енорийски мисионерски просветен център.

Организация: Сдружение Мати България Сливен

Отпуснатата сума: 2000 щ. д.

Име на проекта: **Просветление**

Описание: Проектът включва православна катехизация на деца от училищата в Ловеч.

Организация: Ловчанско епархийско дружество

Отпуснатата сума: 2364 щ. д.

Име на проекта: **Гражданско участие, християнски ценности...**

Описание: Проектът предвижда разнообразни просветни дейности, насочени към православната българка.

Организация: Православно християнско женско сдружение „Надежда“

Отпуснатата сума: 2000 щ. д.

Име на проекта: **Закупуване на книжка-макет Златната църква**

Описание: Книжката ще се използва в детски православен лагер, организиран от Митрополията.

Организация: Софийска света митрополия

Отпуснатата сума: 150 щ. д.

Име на проекта: **Православен детски лагер**

Описание: Организиране на православен детски лагер в манастир във Великопольска епархия.

Организация: Църковно настоятелство при храм „Св. Николай“ – Велико Търново

Отпуснатата сума: 1000 щ. д.

Обща сума на одобрените проекти: 37 914 щ. д.

Освен в рамките на фонд „Дякония“, фондация „Покров Богородичен“ съдейства на български православни организации, братства и др. при набирането на средства за осъществяване на дейността им. През август т. г. бяха осигурени 30 000 лв. за Софийската духовна семинария „Св. Йован Рилски“ за ремонт на класни стаи.

Енорийски център „Покров Богородичен“

Програма 2000 – 2001

Школа по иконопис за деца

01.10.2000 – 30.06.2001

Школата е тригодишна и е за деца от 8 до 18 години. Програмата включва запознаване с основите на православната вяра, житията на светците, техниката и технологията на иконописата, изработване на икони, витражи и хоругви. Децата имат възможност да посещават манастири в околностите на София, да се срещат с майстори-иконописци, да се включат в летен пленер по иконопис и др.

Предучилищна забавачка

01.10.2000 – 30.06.2001

Ежедневни занимания за деца в предучилищна възраст, от понеделник до петък (8:00 – 13:00 часа). Задължителната програма, одобрена от Министерството на образованието, ще бъде обогатена със занимания по вероучение, иконопис, песнопения, изобразително изкуство, посещения до свети места, летен лагер в манастир.

Неделна забавачка

01.10.2000 – 30.07.2001

Забавачката е форма на неделно училище за деца от 1 до 5 години. Заниманията се провеждат всяка неделя от 9 до 12 часа. Децата се запознават с основни понятия от православното предание: молитви, икони, символи и песнопения.

Православни детски лагер

25.12.2000 – 10.01.2001

01.04.2001 – 10.04.2001

15.06.2001 – 30.08.2001

Целодневни занимания за деца от 6 до 16 години в градски условия. Децата се запознават с православната вяра и християнските добродетели, играят, забавляват се, работят в градината, участват в пиеса, поклонническо пътуване и др.

Неделно училище

01.10.2000 – 01.06.2001

Провежда се в неделя от 11:00 – 12:00 часа, за деца от 6 до 11 години. Включва вероучение, подготовка на пиеса за Рождество и Възкресение, лагер и поклоннически пътувания.

Кръжец за православно слово

15.09.2000 – 15.06.2001

Провежда се веднъж седмично, за деца от 7 до 14 години. Заниманията включват работа с православни текстове, подготовка на художествени рещитали, фотозложби, списване на детско православно вестиче.

Курс по дърворезба

01.10.2000 – 30.06.2001

За деца от 10 до 18-годишна възраст. Заниманията се провеждат два пъти седмично по 3 учебни часа.

Вероучение за възрастни

01.10.2000 – 30.06.2001

Програмата включва обстойно запознаване с вътрешния смисъл на светата Литургия, нейното догматическо основание и историческо развитие.

Школа по иконопис за възрастни

Начало 2.10.2000

Школата протича в две нива, всяко от което включва по 50 учебни часа. В първото ниво се изучават каноните, техниката и технологията на иконописата, а във второто практически се прилага наученото.

Заниманията са веднъж седмично по 4 часа. В края на курса всеки участник представя своята творба в обща иконописна изложба.

Библейски четения

На чаша чай или кафе в неделя от 11:00 – 12:00 часа, хората от енорията имат възможност да разговарят, да се опознаят, да обменят идеи, да участват в четене и обсъждане на библейски текстове.

Православие и медицина

Цикъл от лекции за православната позиция по въпросите на съвременната медицина. Провеждат се всеки втори и четвърти четвъртък от месеца.

Курс по църковно пеене и църковнославянско четене (15.09.2000 – 01.06.2001)

В курса се изучава още: църковнославянска граматика, тълковен типик, православна литургия, православно църковно право, свързано с пеенето. Заниманията ще се провеждат всеки четвъртък и събота от 18:00 часа.

Очаквайте още:

Богословски спецкурс, Клуб на християнското семейство, курсове по английски и гръцки език, курс по класическа китара за деца и възрастни

Конкурси

□ Енорийски център „Покров Богородичен“ обявява конкурс за специалист-предучилищна педагогика. Кандидатите трябва да представят автобиография, препоръка от енорийския свещеник, проектпрограма за работа с деца за една учебна година. Събеседването ще се проведе на 18.09.2000 от 10:30 часа в Енорийския център.

□ Енорийският център обявява конкурс за художествена фотография, рисунка, литературно съчинение на тема „Кръстът“. Творбите изпращайте на адреса на Енорийския център: София 1606, ул. „Георги Данчов Зографина“ № 2.

Краен срок – 30 ноември 2000 година.

Храмът на Христос Спасителя

Храмът на Христос Спасителя в Москва е построен в чест на победата на Русия във войната с Наполеон. На 25 декември 1812 г. император Александър I подписва манифест, в който се казва: „За съхраняване вечна паметта на безпримерното уърдие, вяност и любов към вярата и Отечеството,

зо до Кремъл – и в 1837 г. учредява специална комисия за построяване на новия храм. Алексиевският манастир и църквата „Вси светии“, намиращи се на мястото, където смятали да построят храма, били преместени в Красное село. На 10 септември 1839 г. тържествено се полагат основите на храма от Мос-

несеие Господие, с особена тържественост в присъствието на императора Александър III и императорското семейство с извършено осветяване на храма от Московския митрополит Йоанкиев в съслужение с духовенството при храма. Скоро след това са осветени страничните олтари, посетени на св. Николай Чудотворец и св. благоверен княз Александър Невски.

Над осъществяването на проекта на Тон се трудят най-добрите архитекти, строители и художници по онова време, „никналата стенопис се създава в продължение на 12 години и половина от художници на Руската художествена академия: В. Суриков, барон Т. Неф, Н. Кошелев, Г. Семирадски, И. Краски, В. П. Верещагин, П. Плешанов, В. Марков.

През август 1917 г. в храма на Христос Спасителя се открива поместен събор на Руската православна църква. Именно тук се състояло избирането на Московския митрополит Тихон за патриарх на цяла Русия, а скоро след това бил извършен молебен за убитите по време на октомврийския преврат през 1917 г.

След революцията храмът е лишен от държавна поддръжка, затова в началото на 1918 г. се създава братство, което поема грижата за него. Ръководител на братството е прославеният в лика на светците свещеномъченик протопрезвитер Александър Хотовицкий.

Но още в първите години на своето управление съветската власт демонстрира своята враждебна непримиримост към Православната църква.

През 1925 г. се пристъпва към подготовка на „общественото мнение“ за разрушаването на православната светиня и за построяването върху нея на символа на една безбожна епоха – Двореца на Съветите. Проектът на една от най-големите архитектурни утопии на нашия век предвиждал над града да бъде издигната огромна (415 м висока) кула, увенчана с фигурата на „вожда на световния пролетариат“. По този повод Луначарски пише: „Тази кула е от типа на вавилонската... Това смело, здраво, стъпаловидно устремяване не е извисяване към небето с молба, а по-скоро е шурм на висините от низината.“

Храмът на Христос Спасителя е обречен на унищожение, както и цяла Русия – създаването на новия символ се свързвало с

разрушаването на всичко старо. На 5 декември 1931 г. взривове изпратили в небитието величествен храм-паметник. Преди това той е безопасно ограбен. Злато, бронз, мед, штеен и бял мрамор, мозайки от полускъпоценни камъни, огледално стъкло – всичко е откраднато и използвано без всякаво притеснение от властта за собствени нужди. Великолепният олтар споделя същата съдба, като една малка част от стенописите му е запазена и се съхранява днес в музеи.

Но на мястото на храма така и не била издигната „вавилонската“ кула на Двореца на Съветите, защото осъществяването на проекта се оказало невъзможно. На мястото на изкопа с диаметър 130 метра бил устроен открит басейн „Москва“. Това става през 1958-1960 г.

В края на 1980 г. се ражда обществено движение за възраждане на храма на Христос Спасителя. След 1991 г. новата власт демонстрира своята подкрепа на идеята за възстановяване на храма. През юли 1992 г. президентът на Русия издава указ за създаване на фонд за възраждане на Москва. Сред първите обекти е храмът на Христос Спасителя.

На 31 май 1994 г. правителството на Русия със съгласието на Московската патриаршия приема постановление, с което поставя началото на възстановяването на храма. На 7 януари 1995 г. на храмовия празник – Рождество Христово – цялото Московско духовенство начело със Светейшия Московски и на цяла Русия патриарх Алексий II, съпроводени от множество богомолци, в литийно шествие се отправят от Успенската катедрала към мястото, където предстояло да бъде издигнат главният храм на Русия. Патриарх Алексий II в присъствието на председателя на правителството на Русия В. Черномырдин извършва тържествен молебен с полагаене камък и паметна капсула във основата на възстановявания храм. Ускорените темпове на строителство дават възможност още на 23 април същата година в храма да бъде извършена пасхална вечерня от Руския патриарх в съслужение с многочислено духовенство. Това първо патриаршеско служение след полагаене основите на храма, тъй като все още липсвали стени и сводове, се извършило под открито небе. През 1996 г. храмът ве-

Стенопис от купола на храма

че се издигнал в центъра на Москва. На 13 март са осветени камбаните, а на 28 март московчани стават свидетели на още едно вълнуващо събитие – Руският патриарх осветява кръста на възродената светиня, който бил издигнат на купола. Размерите му са 9,6 на 6 м, а тежи повече от три тона.

Възкресение Христово на 1996 година московчани ще запомнят със знаменателно събитие. След 65-годишно прекъсване храмът на Христос Спасителя отвори врати пред вярващите. Отслужена е пасхална вечерня от Руския

патриарх в съслужение с цялото московско духовенство. В своето слово патриарх Алексий II отбелязва: „Възсъздаването на храма е символ на възкресението на Русия, знак на надежда за по-добри времена за народа, оставил Бога, но отново намерил пътя към Него.“

През декември 1999 г. напълно с завършено изписването на храма. На 31 декември 1999 г. Светейшият Московски и на цяла Русия патриарх Алексий II извършва малко осветение на храма.

По материали от Интернет

Октомври, 1995 г. Начало на възстановителните работи

конто в тези трудни времена прояви руският народ, и за оздравяване на нашата благодарност за проми-

ковския митрополит Филарет.

Величественият храм строят в продължение на

Февруари, 1997 г.

съла Божий, спасил Русия от грозящата я гибел, възнамеряване в първопрестолния град Москва да издигнем църква на името на Христос Спасителя.“

Автор на първия проект е архитект Александър Витберг. На 12 октомври 1817 г., пет години след отстъпването на французите от Москва, тържествено се полагат основите на храма. Но първоначално избраната местност се оказва неподходяща. Затова на 10 април 1832 г. император Николай I приема нов проект за храма, съставен от архитект Константин Тон. Императорът лично избрал мястото за строежа – на брега на река Москва, бли-

зо до Кремъл – и в 1837 г. учредява специална комисия за построяване на новия храм. Алексиевският манастир и църквата „Вси светии“, намиращи се на мястото, където смятали да построят храма, били преместени в Красное село. На 10 септември 1839 г. тържествено се полагат основите на храма от Мос-

40 години. Работата по издигането му се осъществява при управлението на руските императори Александър I, Николай I, Александър II, Александър III, по благословението на причисления към лика на светците Московски и Коломенски митрополит Филарет (Дроздов) и Дмитровски епископ Леонид (Краснощевков).

Вече са в продажба официалните църковни календари, джобен и стенов, издание на Българската патриаршия.

Единствено тези календари носят благословението на Българската православна църква.

Преопреждават се благочестивите християни да не купуват частни подобни издания. Това е противощърковен акт, подобен на закупуването на църковни свещи от частни търговци.

Църковните календари можете да намерите в храмовете и църковните магазини на каноничната БПЦ.

Поклонническо пътуване до Истанбул за празника Покров Богородичен (1 октомври 2000 г.)

Пътуването включва поклонение до „Св. Богородица, Живоносен източник“, Влахерната, „Св. София“, „Св. Марина“, остров Халик, храма „Хора“, Българската Екзахия и храма „Св. Стефан“.

Справки и записвания: до 15 септември 2000 г.

Поклонническо пътуване до Кападокия (15 – 24 октомври 2000 г.)

Пътуването включва поклонение до Ефес, Бергам, Троя, Памук кале и храма „Св. Николай Мирликийски“

Справки и записвания: до 15 септември 2000 г.

За контакти: ФОТОТУР – г-жа Маргарита Колева, на телефони: 02/31 02 35 (през деня) и 02/36 39 35 (след 19 ч.)

ПРОДЪЛЖАВА АБОНИРАНЕТО ЗА 2000 г.

„Църковен вестник“	сп. „Духовна култура“
1 година 14,40 лв.	Поради възобновяване периодичността от 12 броя годишно цените за абонамента се променят съответно:
6 месеца 7,20 лв.	1 година 12,00 лв.
3 месеца 3,60 лв.	6 месеца 6,00 лв.
Цена на 1 брой 0,40 лв.	3 месеца 3,00 лв.
	Цена на 1 брой 0,70 лв.

АДРЕС НА РЕДАКЦИЯТА

СВ. СИНОД, София – 1090
ул. „Оборище“ №4
тел. 987-56-11
факс 989-76-00

Главен редактор
АНГЕЛ ВЕЛИЧКОВ
Ръкописи не се връщат.

Банкова сметка на Синовално издателство на БПЦ
ТБ Бюхем, клон Европа – София, пл. „Св. Неделя“ № 19
банков код: 660 96 608, сметка: 1018147018

Сумите да се изпращат с пощенски запис или по банкова сметка, в които да се изписва точният адрес и пощенският код на получателя!

Напомняме, че „Църковен вестник“ съдържа свещени текстове и изображения и не бива да се използва за битови нужди.